

## Samenvattend overzicht samensprekingen GKv-CGK Zwijndrecht 1992-2010

### **Inleiding**

In dit samenvattend overzicht wordt op hoofdlijnen de historie geschetst van de samensprekingen tussen de kerkenraad van de Chr. Geref. Kerk van Zwijndrecht en de kerkenraden van de beide Gereformeerde Kerken vrijgemaakt te Zwijndrecht.

Op verschillende plaatsen in dit overzicht wordt verwezen naar bijlagen, waarin op onderdelen een uitgebreidere (inhoudelijke) toelichting of verslaglegging is opgenomen.

Er is uiteraard een veelheid aan verslagen. Bij het samenstellen van deze documentatie is met name gelet op:

- de beoordeling van de 'eenheid in erkenning en beleving van het Woord van God en de belijdenis van de kerken'
- het vaststellen van de eenparigheid van gevoelens in de gemeente.

### **Fase 1 - 1992-2000**

Na jaren van uitvoerig en diepgaand spreken, melden de drie kerkenraden eind 2000 met dankbaarheid dat ze elkaar voluit erkennen als kerken van Christus. Deze wederzijdse erkenning is opgenomen in de (aan de gemeenteleden uitgereikte) brochure '*Samensprekingen te Zwijndrecht – naar een nieuwe fase*' (november 2001). Deze uitspraak wordt gedaan op grond van:

- dezelfde basis van Schrift en belijdenis waarop de drie gemeenten staan;
- de resultaten van de gesprekken tussen de kerkenraden, die vanaf 1992 zijn gevoerd.

De overeenstemming, die resulteerde uit de genoemde intensieve gesprekken werd al eerder vastgelegd in een aantal punten van overeenstemming (stellingen) die de kern van het christelijk leven en kerkelijk belijden raken, onder meer: de belijdenis omtrent de kerk, zichtbare en onzichtbare kerk, tweeërlei kinderen van het verbond, eenheid in verscheidenheid, de ware kerk, de roeping om te zoeken naar eenheid en evangelisatie & kerk.

In de gemeentevergadering van 20 maart 2001 wordt de bereikte overeenstemming en wederzijdse erkenning aan de leden van de gemeente toegelicht.

Daarbij wordt ook het vervolg van de samensprekingen geschetst. Van belang is dat niet alleen de kerkenraden met elkaar spreken, maar dat ook gemeenteleden actief betrokken worden bij het proces van onderling contact tussen de samensprekende kerken. Het oogmerk daarvan is dat er 'voldoende draagvlak ontstaat om aan de roeping tot eenheid gestalte te geven'.

In de brochure '*Samensprekingen te Zwijndrecht – naar een nieuwe fase*' is voorts aanvullende achtergrondinformatie voor de gemeenteleden opgenomen, te weten de besluitvorming op de laatstgehouden synodes van beide kerkverbanden inzake de landelijke samensprekingen (CGK: Haarlem-Noord 1998, GKv: Leusden 1999) en de handreiking van de beide deputaatschappen kerkelijke eenheid over de 'toe-eigening van het heil' uit 2000, later gepubliceerd in '*Zoeken naar kerkelijke eenheid*' (GS van de CGK, Buijten en Schipperheijn, 2003).

➤ *Zie bijlage 2 voor achtergronden bij deze 1e fase en de inhoud van de overeenstemming.*

### **Fase 2 - 2001-2007**

De kerkenraden blijven elkaar twee keer per jaar ontmoeten in samensprekingsvergaderingen, waarin de prediking steeds een belangrijk punt van gesprek is. Daarnaast is er regelmatig overleg tussen de moderamina. In het voorjaar van 2001 wordt een stuurgroep ingesteld met als taak: kennismaking tussen de leden van de drie gemeenten op gang brengen en samenwerking bevorderen. Door tal van activiteiten en het organiseren van ontmoetingen tussen gemeenteleden wordt daar invulling aan gegeven.

De drie kerkenraden geven in maart 2007 een gezamenlijke verklaring uit. Daarin wordt in dank aan God eenheid in geloof en belijden tussen de drie kerken geconstateerd. Dit wordt mede gedaan in het licht van de in de loop der jaren gehouden samensprekingsvergaderingen op kerkenraadniveau, waarvan in de brochure '*Samensprekingen in Zwijndrecht - op weg naar nauwer samenleven*' (gezamenlijke kerkenraden, maart 2007) een overzicht is opgenomen. Het verlangen om gestalte te geven aan deze eenheid door 'nauwer kerkelijk samenleven' wordt aan een tijdpad gekoppeld.

In de brochure worden de vervolgstappen (perspectief, prioriteiten en fasering) nader uitgewerkt.

De inhoud van deze brochure wordt in de drie gemeenten toegelicht, in de CGK gebeurt dat op de gemeentevergadering van 21 maart 2007.

De kerkenraden spreken uit binnen drie tot vijf jaar tot nauwer samenleven te willen komen.

Dit nauwer samenleven komt volgens de Kerkorde (bijlage 8) tot uiting in:

- a. het toelaten van elkaars ongecensureerde leden tot de viering van het Heilig Avondmaal;
- b. het aanvaarden van elkaars attestaties;
- c. kanselruil van elkaars predikanten.

In de nieuwe brochure wordt aangegeven hoe toegewerkt zal worden naar de aanvraag daartoe bij de classis. Naast de aan te tonen *'eenheid in erkenning en beleving van het Woord Gods en de belijdenis der kerken'* is ook van belang *de gemeente te horen en haar bewilliging te vragen*. In de periode vanaf 2007 tot aan de aanvraag voor nauwer samenleven zal centraal staan:

- het beleven van geestelijke eenheid in het gemeentelijke leven;
  - het spreken over prediking en bezoeken van elkaars kerkdiensten.
- Zie bijlage 3 voor de inhoud van de brochure inclusief de verklaring van de kerkenraden.

### Fase 3 - 2007-2010

Na uitgave van de brochure *'Samensprekingen in Zwijndrecht - op weg naar nauwer samenleven'* vindt een nadere toespitsing plaats van de samensprekingen, aan de hand van de fasering waarover de kerkenraden zich naar de drie gemeenten hebben uitgesproken. Hierna volgt een overzicht van de ontwikkelingen vanaf voorjaar 2007.

- *Samensprekingsvergaderingen*

Vanaf 2007 vinden op kerkenraads-/moderameniveau onveranderd vier ontmoetingen per jaar plaats. In aanvulling op het overzicht in de brochure (bijlage 3) volgt hieronder een overzicht van de sinds 2007 gehouden samensprekingsvergaderingen.

- 12 april 2007 (Rehobothkerk)  
De kerkenraden gaan met elkaar in gesprek over het thema 'diaconaat' aan de hand van een presentatie van het Diaconaal Steunpunt uit de GKv. Er wordt vanuit de diaconieën een beeld geschetst over hoe het werk van de barmhartigheid in de gemeenten ter hand wordt genomen en voor welke vraagstukken de broeders diakenen zich in deze tijd gesteld zien.
- 22 november 2007 (Maranathakerk)  
Ds. J. Ophoff houdt een inleiding over 'kerkelijke tucht', waarna de broeders over dit onderwerp met elkaar doorspreken. Aan de orde komen het karakter en doel van de tucht, het functioneren van de onderlinge tucht in de gemeente en de taak van de prediking op dit gebied.
- 5 juni 2008 (Vaste Burchtkerk)  
Op deze vergadering is er een inleiding door ds. Breman over het onderwerp: "toe-eigening van het heil: Gever, gave, overgave, opgave". Als achtergrondinformatie dient hierbij de notitie die de deputaatschappen 'eenheid' van beide kerkverbanden opstelden over de toe-eigening van het heil. Er volgt een goede bespreking in groepjes waarin veel herkenning is.  
In het GKV-kerkblad wordt vanuit de kerkenraad als volgt op deze vergadering teruggeblikt: "Het onderwerp was de toe-eigening van het heil. U weet dat dit een belangrijk punt was tijdens de samenspreking. Het was daarom best opvallend dat verschillen tussen aanwezigen over dit punt niet manifest zichtbaar waren. Mij valt iedere keer weer op dat je elkaar duidelijk herkent als broeders en zusters in Christus. Dat hebben we formeel naar elkaar uitgesproken. Maar door elkaar persoonlijk te spreken krijgt dat ook diepgang".
- 20 november 2008 (Rehobothkerk)  
De broeders bespreken een preek van ds. Breman over Lukas 12: 13-28 over 'de rijke dwaas'. Thema van de preek en bespreking: "Rijk in God". Er volgt een intensief en bezielend gesprek in een aantal kleine groepen, De deelnemers aan het gesprek vinden elkaar in dankbaarheid en verwondering, waar het gaat om het belang van overgave aan de Here God. Hoe belangrijk is het dat dit in de prediking aan de orde komt!
- 14 mei 2009 (Maranathakerk)  
In deze vergadering wordt diepgaand gesproken naar aanleiding van een preek van ds. Ophoff over 1 Johannes 2: 1 en 2. We herkennen elkaar op het punt dat ons eigen ik geneigd is de zonde te verdoezelen of goed te praten. Maar hoe dichter je bij de Here leeft, hoe meer je overtuigd wordt van zonde en van de grootheid van het offer van de Heiland. In de preek wordt een mooi zicht op het kruis gegeven en komt de verwondering over het werk van Christus naar voren.
- 20 mei 2010 (Vaste Burchtkerk)  
Opnieuw een preekbespreking en wel naar aanleiding van de uitleg door ds. Breman van een tekstgedeelte uit 1 Kon. 14. We komen daar Jerobeam tegen die het voor elkaar heeft gekregen om de mensen uit het tien-stammenrijk te doen geloven dat ze God net zo goed kunnen dienen bij de gouden kalveren in Dan en Betel als in de tempel van Jeruzalem. Over hoe we ook vandaag nog de zonde van de eigenwillige godsdienst tegenkomen wordt op deze vergadering in groepjes doorgesproken.

We erkennen hoezeer het nodig is te waken voor misleiding in de gemeente van Christus. Het dienen van de Here vraagt concrete gehoorzaamheid waarbij ons eigen ik op het altaar komt te liggen. In de bespreking komt uit dat Jerobeam hier model staat voor veel mensen buiten, maar zeker ook binnen de kerk. De beschrijving in de preek van mensen die vastzitten aan (in) de zonde van Jerobeam wordt door de aanwezigen niet als (te) scherp en (te) dichtbij komend beoordeeld, maar als ontdekkend en nodig. En zo geeft deze Woordverkondiging ons ook inzicht in ons eigen hart, in de aard van Gods liefde en in de betekenis van het kruis van Golgotha.

- *Besprekingen over de 'toe-eigening van het heil'.*  
In de besprekingen tussen de kerkenraden is meermalen gesproken over de toe-eigening van het heil en hoe deze toe-eigening functioneert in de prediking in de GKv- resp. CGK-gemeente.
- *Overleg tussen drie moderamina*  
In de vergaderingen van de drie moderamina wordt vanaf 2007 veel aandacht gegeven aan (de voortgang van) het proces, op weg naar nauwer samenleven. Ook wordt in deze vergaderingen gesproken over het gemeentelijke leven in de drie gemeenten. Steeds wordt een deel van de moderaminavergadering ingeruimd voor overleg met de Stuurgroep, of een afvaardiging daarvan.
- *Bezoeken van elkaars kerkdiensten*  
In januari 2007 wordt gestart met het over en weer bezoeken van elkaars kerkdiensten. Zo kan (nader) kennis worden gemaakt met de prediking en liturgie in de andere gemeenten. Het doel van de uitwisselingen is dat het besef van verbondenheid in Christus versterkt mag worden en de gemeenten elkaar in het dienen van de HERE beter leren kennen. De bezoeken worden wijkgewijs georganiseerd. Ter afsluiting van de reeks bezoeken is door (een deel van) de gasten het Heilig Avondmaal meegevierd.  
Van de bezoeken, die liepen tot februari 2008, is verslag opgemaakt ten behoeve van de kerkenraden, waarbij met name aandacht is gegeven aan de inhoud van de prediking. Een extract van de verslaglegging is in de kerkbladen over en weer gepubliceerd. De bevindingen waren over het algemeen positief. Er is meer dan eens gerapporteerd dat de herkenning van elkaar als broeders en zusters als iets kostbaars werd ervaren. Er was sprake van het beleven van de eenheid door het gepredikte Woord en dat is door de bezoekers over en weer als heel positief en bemoedigend beoordeeld.  
In september 2009 is een nieuwe ronde bezoeken gestart, die liep tot en met mei 2010. In het moderamenoverleg van 29 januari 2009 is afgesproken dat er in de vervolgronde geen afsluitende avondmaalsviering meer zal zijn. Dit naar aanleiding van het standpunt van de CGK-classis Dordrecht dat bij het in dit kader verlenen van gastrecht niet de juiste uitleg van de kerkorde (artikel 63) wordt gevolgd.
- *Gecombineerde gemeentevergaderingen*
  - Op 16 oktober 2008 wordt voor de eerste keer een gecombineerde gemeentevergadering gehouden. Op deze gemeentevergadering zijn in de Rehobothkerk circa 150 mensen aanwezig, ongeveer evenredig over de drie gemeenten verdeeld. De beide plaatselijke predikanten hebben een rol in de opening en korte inleiding (ds. Breman) en in de sluiting (ds. Ophoff).  
Over het thema 'hebben jullie de Heilige Geest ontvangen?' wordt eerst in groepen gesproken. Daarna spreekt Prof. dr. B. Kamphuis over dit thema. Hij legt daarbij het accent op de relatie tussen Christus en de Geest en op het werk van de Geest bij wedergeboorte en heiliging. Prof. Kamphuis sluit zijn referaat af met de volgende woorden: "God kan alleen met ons verder als Hij ons helemaal vernieuwt. Het zal tot een nieuw begin moeten komen (...) Leven met God, geloven in Jezus Christus, heilig leven is nooit een vanzelfsprekendheid. Het is iets waartoe wij niet in staat zijn, wat God ons moet geven en wat ons radicaal verandert. In de prediking moet worden aangedrongen op wedergeboorte, anders zijn we aan onszelf overgelaten en God laat ons niet over aan onszelf, maar verlost ons door de Geest van Jezus Christus".  
Van de gelegenheid tot het stellen van vragen wordt dankbaar gebruik gemaakt; er volgt nog een goed nagesprek.  
De drie kerkenraden blijken in de evaluatie in november 2008 de avond als zeer positief te hebben ervaren. Afgesproken wordt ook in 2009 een dergelijke gecombineerde gemeentevergadering te houden.
  - Op 19 november 2009 vindt de tweede gecombineerde gemeentevergadering plaats in de Maranathakerk, met opnieuw een goede opkomst. Eerst is er een bespreking in groepen, waarin de aanwezigen alvast bepaald worden bij het thema, waarover Prof. dr. W.H. Velema aansluitend

spreekt: "Wie is God de Zoon voor mij?" De inleider brengt de boodschap op een heel persoonlijke manier bij het hart van de aanwezigen: Hij wijst erop dat de verhoogde Here Jezus Christus zoveel voor ons betekent. Jezus' verzoenend werk op aarde wordt voortgezet in de hemel. Wat een rijkdom is het om dat te weten! Op de vragen die vervolgens gesteld worden, antwoordt Prof. Velema op behartenswaardige wijze.

- Op 14 oktober 2010 zal op de volgende gecombineerde gemeentevergadering D.V. het laatste thema van het drieluik over het persoonlijk kennen van de drie-enige God aan de orde komen. Dan hoopt Prof. dr. H.G.L. Peels in de Vaste Burchtkerk een inleiding te verzorgen over het thema "Hebt u zich met God laten verzoenen?" (Verzoening met de Vader, de Here onze God die heilig is).  
De kerkenraden zijn voornemens ook na verkregen toestemming voor nauwer samenleven met zekere regelmaat gecombineerde gemeentevergaderingen rond een inhoudelijk thema te blijven houden.
- *Bespreking door ambtsdragers met gemeenteleden, huisbezoeken*  
In de huisbezoeken wordt aan de contacten met de GKv regelmatig aandacht gegeven, over het algemeen benaderd vanuit de vraag hoe de leden de eenheid met andere brs. en zrs. die eigendom van de Here zijn (dat is: de gemeenschap der heiligen) beleven in bijbels licht.
- *Activiteiten Stuurgroep (coördineren en stimuleren)*  
De Stuurgroep gaat op basis van een hernieuwde instructie van februari 2007 voort met het coördineren van de al bestaande activiteiten in de drie gemeenten en het stimuleren om hierin zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken. Ook organiseerde de Stuurgroep zelf bijeenkomsten voor leden van de drie gemeenten. Bijvoorbeeld: een avond over het werk van Open Doors en een avond met uitleg door Anneke Kaai bij haar schilderijen over het boek Openbaring.
- *Vragen van bewilliging door de gemeente*  
De kerkenraden melden in de brochure 'Samensprekingen in Zwijndrecht - op weg naar nauwer samenleven' dat de ontwikkelingen vanaf 2007 in een voortgangsverslag zullen worden vastgelegd. Dit verslag wordt op 19 mei 2009 door de kerkenraad van de CGK besproken en vastgesteld. De drie kerkenraden concluderen in september 2009 met dankbaarheid dat er geen belemmeringen zijn om de weg naar nauwer kerkelijk samenleven verder af te wandelen. Met andere woorden: verdere stappen om te komen tot het voorgenomen nauwer samenleven kunnen verantwoord genomen worden. De kerkenraad van de CGK geeft aan de leden van de gemeente te kennen hieraan op de volgende wijze inhoud te geven:
  - in de aanloop naar de gemeentevergadering in maart 2010 wordt de instemming van de gemeente gevraagd met het nauwer samenleven;
  - Waar gemeenteleden aangeven daar behoefte aan te hebben, zal de kerkenraad via wijkouderling en predikant met de betreffende broeders en zusters in gesprek gaan over mogelijke bezwaren of onduidelijkheden;
  - Op de gemeentevergadering in maart 2010 zal de conclusie van de peiling worden besproken en hoopt de kerkenraad helderheid te hebben over de bewilliging van de gemeente;
  - Het voornemen is om vervolgens de aanvraag voor nauwer samenleven op te stellen en te documenteren voor behandeling op de najaarsclassis 2010.Via de geschetste weg wordt eind 2009/begin 2010 daadwerkelijk de bewilliging van de gemeente gevraagd en verkregen. Aan de hand van de gehouden peiling en de aansluitende bespreking op de gemeentevergadering van 17 maart 2010 stelt de kerkenraad met dankbaarheid vast dat er in de gemeente sprake is van genoegzame eenparigheid van gevoelen over het nauwer samenleven.

#### **Ten slotte – nauwer samenleven**

De beide GKv leggen het voornemen tot nauwer samenleven met de CGK in maart 2010 in een gemeentevergadering aan de leden van de gemeente voor, waarop een hartelijke bewilliging volgt. De aanvraag bij (c.q. melding aan) de classis aan GKv-zijde dient op de vergadering van de najaarsclassis Dordrecht-Gorinchem van 2010.

Na de verkregen bewilliging van de gemeente in de CGK volgt de aanvraag voor nauwer samenleven in de najaarsvergadering van de classis Dordrecht, op 6 oktober 2010.